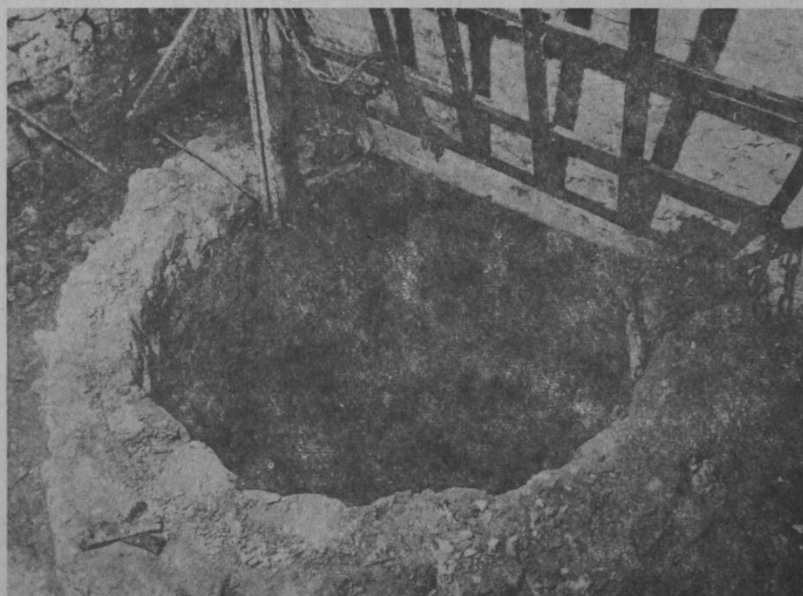

44

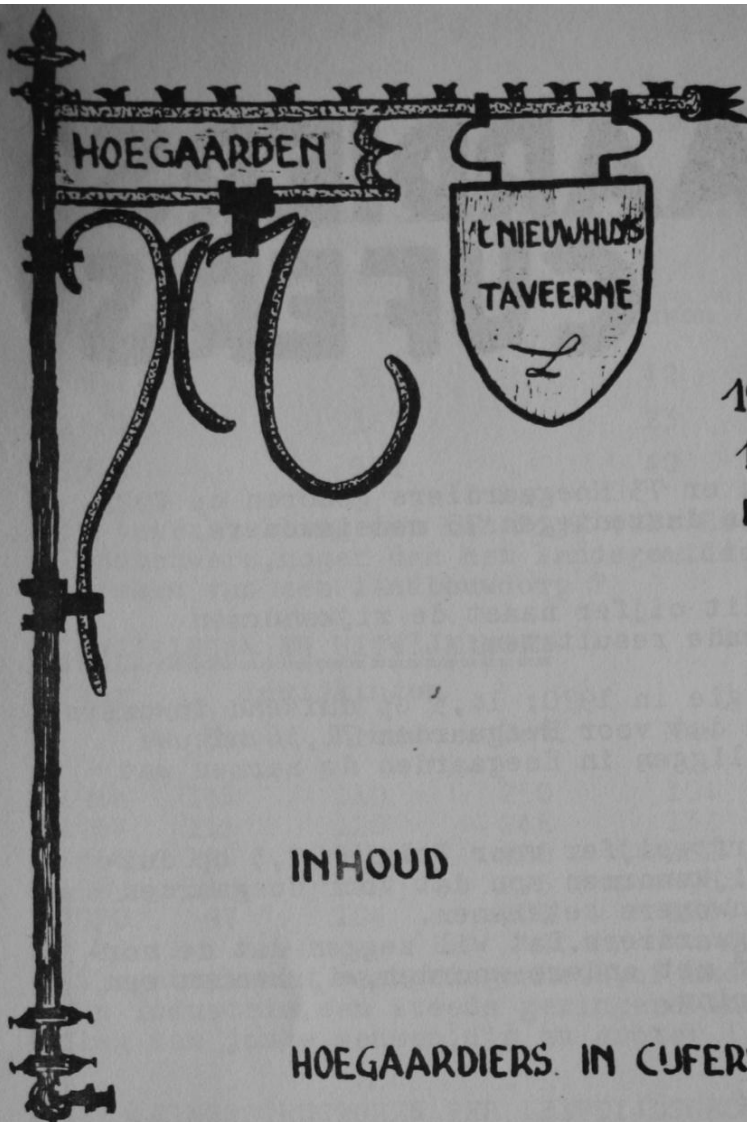
MUSEUM - 't nieuwhuys - HOEGAARDEN

ALPAIDIS

TIJDSCHRIFT voor HEEMKUNDE
en FOLKLORE

44

1976 DERDE AFLEVERING
12^e JAARGANG
NUMMER 44

INHOUD

HOEGAARDIERS. IN CUFERS	Blz. 2
111 JAAR GELEDEN	Blz. 4
DE PALMPROCESSIE VAN HOEGAARDEN IN DE XVIII ^e EEUW (vervolg)	Blz. 5
OUDE TESTAMENTEN UIT HET PAROCHIE. ARCHIEF VAN HOEGAARDEN	Blz. 17
HET WETEN WAARD	Blz. 21

HOEGAARDIERS IN CUFRS

In 1970 werden er 73 Hoegaardiers geboren op 4922 inwoners, maar er stierven daarentegen 75 medeinwoners.

Wanneer we dit cijfer naast de rijksnormen leggen dan zien we volgende resultaten:

- aantal geboorten in België in 1970: 14,5 op duizend inwoners volgens rijksnormen zou dat voor Hoegaarden 71,36 nieuwe inwoners betekenen, dus liggen in Hoegaarden de normen wat hoger.
- daarentegen was het sterftecijfer voor België 12,3 op duizend inwoners, volgens rijksnormen zou dat voor Hoegaarden een sterfte van 60,54 inwoners betekenen. Maar er stierven 75 Hoegaardiers. Dat wil zeggen dat de normen veel hoger liggen of met andere woorden, wij kennen een duidelijke volksveroudering.

EVOLUTIE VAN DE BEVOLKING

Jaar	Mannen	Vrouwen	Totaal
1947	2.228	2.280	4.508
1957	2.344	2.359	4.703
1961	2.327	2.402	
	vreemdelingen 12	16	4.757
1970	2.383	2.539	4.922

DE ACTIEVE BEVOLKING

1947	1.563	322	1.885
1961	1.288	445	1.733

Ook hier is de volksveroudering duidelijk en het aantal gepensioneerden groeit.

HET AANDEEL VAN DE LANDBOUW EN VEETEELT BIJ DE ACTIEVE BEVOLKING

Jaar	Mannen	Vrouwen	Totaal
1947	319	42	361 (19,15%)
1961	167	23	190 (10,96%)
1969	112	40	152

In tegenstelling met het Rijk telt Hoegaarden nog een reeks landbouwers, hoger dan het landsgemiddelde, maar kunnen we nog spreken van een landbouwdorp ?

INWIJKINGEN EN UITWIJKINGEN

Jaar	Inwijkingen			Uitwijkingen		
	Man	Vrouw	Tot.	Man	Vrouw	Tot.
1966	131	119	250	104	111	215
1967	118	128	246	132	130	262
1968	120	118	238	132	128	260
1969	115	110	225	95	111	206
1970	97	104	201	104	122	226

Bij gebrek aan werkgelegenheid, of anders gezegd bij gebrek aan industrie, een steeds geringere inwijking en een uitwijking van jonge mensen, die nu groter is dan de inwijking.

BEVOLKINGSSTRUCTUREN PER LEEFTIJDSGROEP OP 31-12-1961

Ouderdom	Mannen	Vrouwen	Totaal
-5	191	173	364
5 - 10	162	157	319
10- 15	152	148	300
15- 20	146	142	288
20- 25	125	149	274
25- 30	155	167	322
30- 35	170	181	351
35- 40	187	186	373
40- 45	109	126	235
45- 50	157	165	322
50- 55	150	154	304
55- 60	155	153	308
60- 65	149	169	318
65- 70	131	134	265
70- 75	99	94	193
75- 80	55	65	120
+ 80	46	55	101
	-----	-----	-----
	2339	2418	4757

111 JAAR geleden

Uit de "Petites Affiches de Jodoigne" jaargang 1853 reklameblad gedrukt te Jodoigne en wekelijks verspreid in alle kantons Jodoigne en Perwez, te Leuven, te Tienen, te Hoegaarden en de omliggende gemeenten, te Nijvel, te Genappe en te Wavre lezen wij volgende prijzen voor het jaar 1865

Rundsvlees:	0,64 Fr.	(telkens per halve kg.)
Vers varkensvlees	0,64 Fr.	
Kalfvlees:	0,50 Fr.	
Inlands spek:	0,80 Fr.	
Inlandse hesp:	0,80 Fr.	
Amerikaans spek:	0,64 Fr.	
Amerikaanse hesp:	0,64 Fr.	

Wekelijks verschenen in hetzelfde reklameblad ook de prijzen voor de landbouwproducten op de zaterdag markt van Hoegaarden.

Wij geven de minimum- en de maximumprijzen voor het jaar 1865 (nagenoeg wekelijks verschildte de prijzen naargelang seizoen en aanbod)

Tarwe	per 100 kg.	min. 20,50 Fr.	max. 24,60 Fr.
Rogge	per 95 kg.	min. 13,00 Fr.	max. 17,00 Fr.
Gerst	per 100 kg.	min. 18,50 Fr.	max. 21,00 Fr.
Haver	per 100 kg.	min. 16,40 Fr.	max. 21,00 Fr.
Boter	per $\frac{1}{2}$ kg.	min. 1,00 Fr.	max. 1,50 Fr.
Eieren	per 26	min. 1,18 Fr.	max. 2,18 Fr.

Deze cijfers worden nog duidelijker wanneer we ze vergelijken met andere.

Zo verkocht men de Bordeaux wijn aan 1 Fr. de fles.

De zijden regenscherm (in echte zijde) vanaf 7,50 Fr.

De steenkolen (1ste kwaliteit) aan 100 Fr. per wagon van 5000 kilogram.

De Hoegaardse gemeenteontvanger BAUWIN, was tevens agent van de verzekeringsmaatschappij "LA CAMPAGNARDE" tegen de hagel-schade.

Op maandag 26 juni 1865 werd te Overlaar het mobilier van de hoeve HUENS openbaar verkocht. Het ging om de nalatenschap van wijlen Pierre-Antoine HUENS, door de kinderen verkocht om uit onverdeeldheid te treden.

vervolg

7. De Hollandse Tijd

In 1814 stierf Mombaarvader NORBERTUS NIJS en werd opgevolgd door PETRUS MEDAERTS die sinds 1791 als Apostel fungeerde. Hij zette het werk van zijn voorganger verder en hield de tradities van het Genootschap hoog. Onder zijn vaderschap, dat ongeveer samen viel met het Hollands Bewind werden volgende inschrijvingen in het Register vermeld:

- 1814: GUILLAUME GOOSSENS, Joannes GROETAERS en Jan DEBROECK allen als Apostel
Overlijden van Apostel Jan GEENIS
- 1815: de Discipel Guillaume STOCKMANS wordt geestelijke en verlaat het Genootschap.
Zijn opvolger is Bernard STOCKMANS.
- 1816: Discipel Jan TROOST trouwt en krijgt als plaatsvervanger Petrus DEBROECK.
Overlijden van Discipel Henri SCHOOLMEESTERS
- 1817: dood van Guillaume VAN MOL, na 30 jaar apostelschap.
Nieuwe aanvaarding van Englebert SCHOONS als Apostel en van Joannes SCHOONS als Discipel.
- 1819: afsterven van Apostel Christian VERVOE, na 32 jaar lidmaatschap en benoeming van Henri VAN OSMAEL als zijn opvolger

1820:ontslag van Bernard STOCKMANS als Discipel en vervangen door Joannes GEENIS

1822:Christian VANDER STRAETEN treedt in de huwelijke staat na 47 jaar als Apostel te hebben gediend.

Hij wordt vervangen door Guillaume VAN OSMAEL.

Overlijden van Apostel Joan Baptiste COLLAERT, die 38 jaar trouw het Genootschap diende en het schrift van 1806 over de Ommeganck opstelde.

Zijn plaatsvervanger is Henri VANDER MOLEN.

Ontslag van Joannes SCHOORS, als discipel opgevolgd door Hubert LEBEGGE.

In 1824 stierf de Beschermheer Jacobus VAN NERUM, die door de nieuwe Gildedeken der Gulden Lelie, Dr. Henri VAN NERUM (oud-burgemeester), als Beschermheer over het Apostelengenootschap werd opgevolgd.

Hij trachtte de "Ommeganck" weer uit te breiden maar gelukte er slechts in, om tijdelijk een groep ruiters en een zangkoor van knapen te been te brengen.

Hij begiftigde het Genootschap nochtans met enkele goederen.

Dat jaar kwam Judocus GEENIS de rangen der Apostelen vervolgenwjl in 1825 Jacobus DOTREMONT als Discipel opgenomen werd.

In 1826 bood de Discipel Joannes GEENIS zijn ontslag aan en werd vervangen door Jean Baptiste HEPS. Een jaar later overleed Joseph RONVEROYE, die gedurende 42 jaar als Apostel had gediend. Hij werd in 1828 door Joseph VERVOE opgevolgd.

In 1829 ging de Mombaarvader Petrus MEDAERTS naar de Eeuwigheid. Hij was : 38 jaar geleden tot het Genootschap toegetreden en had gedurende 15 jaar de taak van Mombaarvader vervuld.

Guillaume GOOSSENS, Apostel sinds 1814, werd tot zijn plaatsvervanger verkozen, wjl deze op zijn beurt opgevolgd werd door Henri HANS.

8. De zwarte jaren van Mombaarvader Goossens

Het Mombaarvaderschap van Guillaume GOOSSENS werd gekenmerkt door de overgang naar de Belgische Onafhankelijkheid en de politieke hartstochten, die te Hoegaarden terug oplaaiden en veel stof veroorzaakten.

De eerste jaren waren nochtans de moeilijkste, omdat zij gepaard gingen met de troebelen van de omwenteling en de strijd om de macht te Hoegaarden. Dit alles veroorzaakte ook in de rangen van het Genootschap een zekere verdeeldheid, die het ontslag voor verschillende leden voor gevolg had.

Zo kregen wij in 1830 reeds het ontslag van Discipel Jacobus DOTREMONT en het afsterven van de Apostelen Joannes GROETAERS en Henri VANDERMOLLEN. Anderzijds werden tot Apostel verkozen Joannes GOOSSENS en Jan Baptist VERBELEN en tot Discipel Petrus Joseph DE KOCK en Jan Baptist BUECKENS.

In 1831 was het de beurt aan Hubert LEBEGGE om zijn ontslag in te dienen, die als Discipel door Jan DOTREMONT werd opgevolgd. Dat jaar vierde het Genootschap zijn 200 jarig bestaan.

In 1832 stierf de Discipel Jan Baptist BUECKENS, vervangen door Jan Baptist CAPPELEN, terwijl in 1833 Jan Baptist van OSMAEL zijn proefstuk als nieuw Discipel moet afleggen.

In 1834 overleed Henricus ROTTIE, die 28 jaar het Apostelschap van St. THADEUS had gedragen. Toen werd ook het ontslag vermeld van Discipel Petrus Joseph DE KOCK, maar eveneens de toetreding van Jacobus DE KOCK en Jean Baptiste STOCKMANS als Apostel. En tenslotte trad Judocus MAISON in 1835 als Discipel toe.

Dan brak het ongeluksjaar 1836 aan. De politieke oppositieploeg werd te Hoegaarden verdreven en de oude burgemeester de ZANGRE nam terug het bewind in handen. Hij was echter de schoonbroer van Dr. Henri VAN NERUM, die als Beschermheer in de kring van het Genootschap te fel de oppositie had aangevallen. Dit had als gevolg dat de Discipelen-groep Jan Baptist CAPPELEN, Jan en Hubert DOTREMONT en Judocus MAISON hun ontslag indienden. Zij werden vervangen door Jan DOTREMONT (broeder van Hubert), Jan VANDERMOLEN, Joseph GIROULLE en Jean Baptiste JUBIN uit Houtem. Dat jaar was ook Jan DEBROECK gestorven, die als Apostel opgevolgd werd door Henri SAELMAECKERS, terwijl Jan Baptist HEPS wegens huwelijk zijn ontslag gaf.

In 1837 overleden de Apostelen Henri VAN OSMAEL EN Guillaume VAN OSMAEL, die opgevolgd werden door Martin SCHOENSETTERS en Joannes JACQUE. De Apostel Jean Baptiste MOENS werd afgedankt, omdat hij aan zijn verplichtingen te kort kwam.

En de zwarte tijd duurde voort. In 1838 namen de Discipelen Jan VANDERMOLEN en Joseph GIROULLE ontslag, terwijl de Apostelen Lambert FINOULST en Henri ORBAEN overleden, na onderscheidenlijk 32 en 27 jaar tot het Genootschap te hebben behoord. Alsdan werden Henri ROBAER en Petrus FINOULST tot de Apostelenfunctie verkozen. Het volgend jaar werden ook de ontslagnemende discipelen vervangen door Henri FALLA en Joannes VANDERMOLEN (zoon van Bernard uit Houtem). Het Genootschap maakte ingevolge de vele vervangingen een moeilijke periode door, de tijd van lang lidmaatschap had afgedaan. Politieke storingen teisterden de onderlinge verknochtheid tussen Apostelen en Discipelen.

In 1841 toen de Proost Pastoor Jacobus SWEERTS de toestand wilde redden stierf hij aan een plotselinge dood. Hij had 31 jaar lang de belangen van het Genootschap behartigd en was de laatste uit de V Geslachten die het Proostschap waarnam. Tot zijn plaatsvervanger werd Eerw. Heer DEELEN, de nieuwe Pastoor van Hoegaarden verkozen.

Museum " 't NIEUWHUYS " Hoegaarden

(Stichting Julien Van Nerum)

vzw

I N F O R M A T I E B L A D nr. 16 (bijlage Alpaidis 44)

§ Posthume hulde aan Kapitein - Kapelmeester Louis GASIA

Op zaterdag 25 september 1976 komt de Muziekkapel van de Belgische Zeemacht naar Hoegaarden, om er een posthume hulde te brengen aan haar stichter en eerste officier Louis Gasia, geboren te Hoegaarden in 1898.

De Muziekkapel zal ontvangen worden op het gemeentehuis om 15 uur en rond 15,30 uur een demonstratie geven in show-ankerformatie op het gemeenteplein.

Om 16 uur stapt de Muziekkapel op langs de A. Putzeysstraat, Doelstraat, Koningin Astridstraat en Tiensestraat naar het Museum. Aan het Rusthuis zal zij begroet worden door de Ouderlingen van de St Jozef instelling.

In het museum wordt om 16,30 uur de blijvende stand Louis Gasia plechtig ingehuldigd door de Marine-overheid.

Deze eer die aan Hoegaarden te beurt valt, mag niet gemist worden, want een militaire muziekkapel verplaatst zich niet alle dagen naar een gemeente, gezien haar veelvuldige activiteiten aan de kust en in het buitenland.

De vrienden van het Museum worden hartelijk uitgenodigd deze unieke manifestatie te komen bewonderen.

o o o

De Muziekkapel van de Zeemacht werd gevormd in juli 1947 door muzikanten komende van verschillende korpsen van de Landmacht. De leiding werd toevertrouwd aan Luitenant (later Kapitein) Louis Gasia die, en als toondichter en als kapelmeester, reeds bekendheid had verworven voor de oorlog 40/45 door zijn leadership over de Muziekkapel van het 3de Linierement, dat eveneens Oostende als garnizoenstad had. Het was eveneens Luitenant Gasia die de welgekende mars van de Zeemacht toondichtte, gebaseerd op folkloristische liedjes waaronder "'t loze vissertje".

Deze Muziekkapel heeft reeds een enorm aantal prestaties achter de rug, want zowel in het binnen- als in het buitenland wordt dit korps met zijn prachtige uniformen veelvuldig gevraagd, zoals te Den Haag, Amsterdam, Arnhem, Luxemburg, Bremerhaven, Keulen, Barijs, Vichy, Reims, Nancy, Bari enz... Steeds werd opgetreden voor een talrijk publiek, hetzij bij troepenschouwingen, korpsfeesten, ontvangsten van Staats- hoofden enz... Het opluisteren van academische zittingen,

het geven van concerten in de badstad Oostende, Kunstconcerten in Het Kursaal, opleidingsconcerten in burgerscholen, radiokonderten zijn de verschillende facetten van de nooit ophoudende activiteiten.

De muzikanten van deze kapel zijn allen gediplomeerden van een Koninklijk Muziekkonservatorium.

En het zijn deze muzikanten die op 25 september hulde willen brengen aan hun stichter Louis Gasia uit Hoegaarden, een hulde die zal bijgewoond worden door zijn zoon, Jean Gasia.

o o o

Maar buiten zijn militaire loopbaan was Louis Gasia ook nog Directeur van de Stedelijke Muziekacademie van Tienen en Directeur van de Koninklijke Maatschappij van Schone Kunsten van dezelfde stad. In 1949 werd hij tot hoofd benoemd van de school waar hij aanvankelijk zijn volledige muzikale studiën aflegde. Zijn verdere vorming kreeg hij aan het Koninklijk Konservatorium van Brussel. In 1925 werd hij laureaat van de Prijs van Rome. Gedurende de laatste oorlog vertoefde hij in krijgsgevangenschap in Duitsland. Later had hij nog de leiding van talrijke andere harmonies o.m. te St Truiden, Tervuren, Vossem en Zaventem. Deze laatste harmonie verleent haar medewerking aan de Gasiahulde te Hoegaarden.

En ten slotte als toondichter was hij in de muziekwereld goed gekend. Hij composeerde talrijke stapmarchen, waaronder :

- de Zeemacht, Steenstraete, Generaal Six, Passendaele, Hoegaarden, Grimde en de Heidebloem -

Te Parijs en te Oostende leidde hij concerten van meer dan 1000 uitvoerders.

Kapitein Louis Gasia overleed te Leuven in september 1950, in de ouderdom van 52 jaar. Hoegaarden mas fier zijn, een telg zoals Louis Gasia te hebben gehad. Gans Hoegaarden zal hem door hun tegenwoordigheid, deze posthume eer bewijzen.

§ Een Shouk uit Tunesie

Op 2 oktober 1976 vangt in het museum een tentoonstelling aan over Tunesie, het land van de zon. Maar buiten de tentoongestelde voorwerpen, zal er ook op 2 en 3 oktober een echte Tunesische shouk (winkel) worden opgen gesteld, waar allerlei typische en folkloristische zaken uit dit verre land aan spotgoedkope prijs kunnen aangezocht worden.

Deze kans wordt U geboden door het Museum van Hoegaarden, zodat U in deze shouk misschien reeds aan lage prijs zeer mooie geschenken voor Nieuwjaar kunt kopen.

Volgens geruchten zouden er ook mooie meisjes uit dit land, Tunesische dranken aanbieden, ter gelegenheid van de vooropening op 2 okt. om 17 uur.

In 1842 stierven ook Apostel Henri HANS, die opgevolgd werd door Jean Baptist STOCKMANS en Discipel Henri FALLA, opgevolgd door zijn broeder Henri. Meestal waren het bloedverwanten die de plaats van hun voorganger innamen, zodat deze soms eentonige opsomming van namen en data, zeer belangrijke gegevens inhouden voor het levendig maken van stamboomschetsen, want tussen deze lange lijst Apostelen en Discipelen vinden vele Hoegaardiers hun voorouders terug.

9. Einde van het Beschermingsrecht

Van 1745 tot 1795 hadden de V Geslachten het Beschermingsrecht over het Apostelengenootschap in handen gehouden. Dan was er een onderbreking ingetreden omwille van de franse revolutie met al zijn nadelige gevolgen.

Pas in 1810 liet de Gulden Lelie opnieuw de Beschermingswet afkondigen. Maar duistere wolken hadden de heropbloei van de "Ommeganck" belet.

In 1836 waren vooral de Discipelen in botsing gekomen met de Bescherming Dr. Henri VAN NERUM, terwijl in 1841 hun Proost was gestorven. Zijn opvolger Pastoor DEELEN, een niet Hoegaardier, kwam op zijn beurt in slechte verstandhouding met de leden uit de Raad der Gulden Lelie.

Bovendien werd de Beschermheer in 1844 na zijn dood opgevolgd door Joannes VAN NERUM, die te zwak was om het hoofd te bieden aan de moeilijkheden van de tijd. En tot overmaat van ramp stond deze nieuwe Beschermheer in het kader van de Gulden Lelie, onder invloed van de Dr. Jean Baptiste VAN NERUM, die als anti-klerikaal, een vijand was van de nieuwe Proost. Dit alles had tot gevolg dat de Beschermingswet, na 100 j. opgegeven werd.

Enkele nakomelingen uit de gilde van het VAN NERUM geslacht bleven echter het Genootschap steunen, doch er was geen sprake meer van officiële bescherming of morele protectie.

In 1844 had de Discipel Jean Baptiste JUBIN ontslag genomen en werd vervangen door Henri MEDAERS, maar twee jaar later zou deze overlijden en op zijn beurt opgevolgd worden door Jean Baptiste PEETERS. In 1846 trouwde de discipel François FALLA en werd vervangen door Isidore DEQUIN, die reeds het volgend jaar ontslag nam en opgevolgd werd door Godgaf SCHOENSETTERS. In 1848 diende deze laatste ook zijn ontslag in en het was Henri BRAUS die hem verving.

Er bestond geen standvastigheid meer, bijzonderlijk onder de discipelen, zodat de Mombaarvader het niet gemakkelijk had om zijn Genootschap in gezonde Toestand te houden.

In 1849 bood Petrus STOCKMANS zijn ontslag aan, en trad Jean Baptiste PEETERS in het huwelijk en weer moesten twee nieuwe discipelen worden verkozen, namelijk Isidore STOCKMANS en Judocus VANMOL. Ook Henri NOE trad tot het Genootschap toe. In deze periode werden de inschrijvingen in het Register soms verwaarloosd, zodat sommige namen ontbreken.

In 1853 gaf Jean Baptiste DEMOITIE, die in het huwelijk trad eveneens zijn ontslag als Discipel, zijn plaatsvervanger was Hubert SAELMAECKERS. Het jaar daarop stierf Henri NOE en werd opgevolgd door François BRIEVEN.

In 1856 kwam het Genootschap samen om hun 225° verjaring te gedenken. In 1861 werd Andries AUSLOOS als Apostel opgenomen en in 1862 klom de Discipel Henri BRAUS tot de rang van Apostel op. Twee jaren later kwam Jean Baptiste VAN EX aan de beurt om Apostel te worden benoemd en in 1866 traden Polidore GAZIA en Napoleon DUPONT als Discipels tot het Genootschap toe. Laatstgenoemde zou echter dat zelfde jaar nog zijn ontslag geven. Opvallend was het groot aantal ontslaggevers, maar even opvallend was het groot aantal kandidaten die onmiddellijk klaar stonden om bij het Genootschap te worden opgenomen.

10. Nieuw Bloed

In 1868 overleed Pastoor DEELEN die gedurende 27 jaar het Proostschap over de XII Apostelen had waargenomen. Als eerste niet Hoegaardier heeft hij het niet gemakkelijk gehad, om zich in het oude bierdorp met zijn vele tradities en gewoonten aan te passen.

Meermaals was hij dan ook in botsing gekomen, niet alleen met de V Geslachten maar eveneens met het Apostelengenootschap, hetgeen gedeeltelijk oorzaak was van de vele ontslagnemingen, en die samen met de politieke harts-tochten uit die tijd tussen 1865 en 1870 tot de ontbinding van de Confrerie der V Geslachten, met uitzondering van de Gulden Lelie.

De nieuwe Pastoor DECOSTER nam zijn plaats in en trachtte in 't begin een gezondere lucht te scheppen in de hemel van het Genootschap.

In 1870 waren twee Apostelen gestorven, Henri BOETS en Jean Baptist GOOSSENS en had de Discipel Jan Baptist VANDERMOLEN ontslag gegeven.

Dat was voor de Proost, die de oude Mombaarvader bijstond het geschikte ogenblik om de rangen te hernieuwen.

Zo lezen wij volgende namen in het Register:

Louis WINNEN, Jean Louis CHALTIN, August VAN EX, Jacobus TAVERNIERS, Petrus SMETS, Petrus BRANS, allen als Apostel vermeld met Arthur VANEX als Discipel.

Het volgend jaar kwam nog Jean Baptiste GOOSSENS, de jongere als Apostel bij.

In 1873 stierf de Mombaarvader Guillaume GOOSSENS die 44 jaar lang aan het hoofd van het Genootschap had gestaan.

Jean Baptiste STOCKMANS, Apostel sinds 1834 volgde hem plechtig op.

In 1875 werd Joseph VANEX bij de Apostelen opgenomen en twee jaar later ook Jean Baptiste DUPONT.

De Proost had zijn stal gezuiverd en opnieuw bestendige en trouwe mannen aangeworven. Helaas in 1880 werd hij tot de Heer geroepen en zou vervangen worden door zijn opvolger Pastoor REDIG. Deze zette met dezelfde wilskracht en in goede verstandhouding het werk van zijn voorganger verder. In 1881 werd op vrome wijze het 250 jarig bestaan gevierd.

Onder zijn Proostschap vinden we in het Register de volgende vermeldingen terug:

- 1881; opname van Petrus BRANS, de jongere, als Apostel.
- 1882: overlijden van Apostel Jan Baptist VANEX, vervangen door Charles MORRAU, die het jaar nadien echter ontslag vroeg en opgevolgd werd door Clement DOTREMONT, maar ook deze diende kort nadien zijn ontslag in.
- 1884: dood van Petrus SMETS, vervangen als Apostel door Henri BOETS, de jongere.
- 1885: afsterven van Apostel Andries AUSLOOS en vervangen door Jan BRANS.

In 1886 overleed Jean Baptiste STOCKMANS na 52 jaar lidmaatschap, doch slechts na 13 jaar Mombaarvaderschap. Het was Henri BRAUS, discipel sedert 1848 en Apostel vanaf 1862 die zijn plaats innam.

Zijn eerste werk was de discipel Leopold PEETERS tot Apostel te verheffen, doch een jaar later vroeg deze reeds zijn ontslag en werd opgevolgd door Emile STOCKMANS.

In 1888 worden ook Charles STOCKMANS als Apostel en Jean Bapt. VAN GRAMBEZEN als discipel aanvaard.

Het volgend jaar kwamen er nog 2 Apostelen bij, Joseph BONJEAN en Anselmus VANKELST en ook een discipel Achille LEBEGGE.

In 1890 stierf Apostel Petrus BRANS, die in 1891 door Louis BOETS opgevolgd werd.

De politieke twisten die in de tweede helft van de 19 eeuw te Hoegaarden in alle hevigheid heersten hadden geen zichtbare invloed op het Genootschapsleven van de **XLL** Apostelen.

Jaarlijks op Palmenzondag ging de processie uit en hielden de Apostelen en Discipelen met de Proost en Mombaarvader hun feestmaal en verering van hun schutsheilige St. Henricus.

In 1892 overleed Apostel Jean Louis CHALTIN, die opgevolgd werd door Guillaume VAN KELST.

Wegens ouderdom gaf de Mombaarvader dat jaar zijn ontslag.

Slechts 6 jaar had hij het vaderschap waargenomen, maar gedurende 44 jaar het Genootschap gediend.

Tot zijn opvolger werd François VANDERWAEREN verkozen.

Deze stelde in 1895 Jean Baptiste LAMBRECHTS tot Apostel aan.

Rond dat tijdstip hadden zij hun lokaal bij JUSTIN op de plaats.

11 De Eeuwwisseling

In 1896 kwam de droeve mare over de dood van hun Proost Pastoor REDIG. Zestien jaar had hij aan het Genootschap zijn beste krachten geschonken. Nu was het de beurt aan Pastoor VAN GUCHT om de taak van Proost op zich te nemen.

De eeuwwisseling was nabij en ook de tijden begonnen te veranderen, maar het leven der Apostelen bleef zoals het altijd was geweest, nederig, vroom en devotelijk.

In 1898 traden enkele wijzigingen in. Apostel Emile STOCKMANS trad in het huwelijk, terwijl de Apostel Charles ROME en de Discipel Achille LEBEGGE afgedankt werden. Alsdan werden tot het Genootschap toegelaten Constant DOTREMONT als Apostel en Joseph AUSLOOS en Clement SWINNEN als Discipel. Ook Frans SAELMAECKERS en Henri DEBROECK werden in 1900 onderscheidelijk als Apostel en Discipel opgenomen, terwijl het volgend jaar Hubert ROME het Apostelschap opnam.

In 1903 kwam er een ganse ommekeer in de samenstelling van het Genootschap. De dolle jaren schijnen er de oorzaak van geweest te zijn. Zo vernemen wij uit de Registers de afdanking van de Apostelen Joseph VANEX, Charles STOCKMANS, Joseph BONJEAN Alfons LAMBRECHTS, Louis SWINNEN, Adolphe STOCKMANS en de Discipel Clement SWINNEN, terwijl Apostel Jean Baptiste DUPONT was overleden, na 26 jaar dienst.

De nieuwe toetredingen waren, August GROEZENECKEN, Hubert GASIA, Alphonse DEQUIN, Edouard ROTTIE en Hubert UYTTEBROECK als Apostelen en Jan Baptist MAES en Felix CHRISTENS als Discipelen. Het volgend jaar kwamen hier nog bij, de Apostel Louis TOLLET en de Discipelen Alfons DEPUS en Theofiel FOURIE.

De stal schijnt wel ernstig gekuist te zijn en volgens de bewering van de oudste Apostelen zou de Proost, Pastoor VAN GUCHT dit plan hebben doorgedreven om in de rangen van het Genootschap, alleen mannen te hebben die ten allen opzichte voldeden om het Apostelschap op voorbeeldige wijze te verzekeren. Hij schijnt in elk geval grondig te zijn te werk gegaan want zelf een herhaalde onwettige afwezigheid stond die tijd gelijk aan afdanking. Maar dit is ook het bewijs dat er voldoende kandidaten waren om in de rangen opgenomen te worden. In elk geval werd de 275 ste verjaring van het Apostelen genootschap in 1906 op waardige wijze gevierd.

In 1909 sloeg weer het noodlot toe. Mombaarvader François VANDERWAEREN was gestorven, na 17 jaar zijn plicht te hebben volbracht. Tot zijn opvolger werd verkozen August VANEX, Apostel sinds 39 jaar. In 1911 komt ook nog Petrus JADOUL als Apostel bij.

12 Eerste Wereldoorlog

Onder het Proostschap van Pastoor VAN GUCHT en het Vaderschap van August VANEX, ging het Genootschap droeve tijden te gemoet. In 1914 brak immers de eerste wereldoorlog uit en zij trachtten het bestaan en het welzijn van het Genootschap te handhaven. Zij hadden toen van lokaal veranderd en kwamen samen bij VANDENBROECK in de Pastorijstraat.

In 1916 trad de Discipel Felix CHRISTENS in het huwelijk en dat zelfde jaar stierf de Mombaarvader. Petrus KINAER werd tot zijn opvolger uitgeroepen en deze liet dadelijk door zijn schrijver Discipel DEBROECK de volledige nieuwe lijst van zijn Apostelen en Discipelen in het Register optekenen, waarvan kopij hierna.

De Apostelen en discipelen waren nu ook in
zijn huis bijeen.

Verder wordt vermeld dat de vader
der Apostelen nu ook overleden is den 28 October 1915
naam: Guust Van Die vader der Apostelen: Leuwig.
overleden den 28 October 1915. den 10de November is de dienst
der Apostelen geweest.

Petrus Kinnear is vader der Apostelen geworden.

Petrus Grams. Gevoeld. Apostel.

Andreas Van Kieft. Apostel.

August Grootenboer. Apostel.

Louis Boets. Apostel.

Robertus Garcia. Apostel.

Guillaume Rome. Apostel.

Louis Sollet. Apostel.

Edouard Dupuis. Apostel.

Edouard Rétier. Apostel.

Petrus Ladoul. Apostel.

Orbert Witbroeck. Apostel.

Francis Lachmackers. Discipel.

Henri Debroeck. Discipel.

Georgius Fourie. Discipel.

Edouard Cristens. Discipel - getrouwd in zijn plaats. Vanniel

Florianus Fourie vervangt zijn vader als Discipel.

Is hij terug van den oorlog terug.

geschreven door mij Discipel.

Het was ook Mombaarvader Petrus KINAER die in 1917 ~~een einde stelde aan~~ alle activiteiten van het Genootschap met inbegrip van het uitgaan der Processies en elk feestvieren, want het betaamde niet dat zij feest vierden terwijl ~~een~~ van hun Discipelen Theophiel FOURIE, aan het front voor het vaderland vocht, zo sprak de Mombaarvader.

Na de oorlog hernam het Genootschap zijn vroegere bedrijvigheid.

In 1918 trad Frans SCHOENSETTERS als Apostel toe.
Het volgend jaar verliet Apostel Hubert UYTTEBROECK Hoegaarden en werd opgevolgd door Petrus KOECKELKOREN terwijl Hubert VAN MOL de plaats innam van Discipel Felix CHRISTENS die in 1916 was getrouwd.

vervolgt

In 't N I E U W H U Y S kun je vrij denken,
je aangenaam laten schenken
in een sfeer ja , werkelijk zoals weleer.
Je komt er beslist nog meer !!!

Oude Testamenten uit het Parochiearchief van Hoegaarden

DOOR AMBASSADEUR
L. BORREMAN

VERVOLG

=====

T.5 BEWOP VAN DEYLINGE TUSSCHEN Merten VAN PARIJS
kinderen voor de SCHEPENEN VAN HOEGAARDEN (13/3/1627)

=====

- Jan RALEN, als man van Anna VAN PARIJS.
- Jacques NIJS, als getraut hebbende de wees of weduwe van Merten VAN PARIJS (soone Merten VAN PARIJS den ouden)
- Goris TAVERNIERS, als man van Agnete VAN PARIJS.
- Hendrick VAN DER MOT, als eertijts getraut hebbende Catharina VAN PARIJS saligher.

Op de rug: 27 sept. 1628 overeenkomst tusschen de erfgenaemen in vier delen van omtrent 6 dagmalen, parten A, B, C en D.

A: 6 dagmalen 25 cortroyen:

- =====
- 3 dagmaal land op de Kluis, reg. de Heren van Pitsenbergh de erfg. Hendrick BUNTINX
 - 1 dagmaal + 25 cortroyen land aan de Notelaar, reg. de Heren van Pitsebergh, Goosen VAN MOL, Joris SCHRIX, het klooster van Gempe
 - het derde deel van een bunder land gelegen onder het (onleesbaar) reg. het klooster van Overlaar en de erfg. Leo MARIX.
 - een half dagmaal en 8 cortroyen land gelegen te Mulcom reg. 's Heerenstraat van Mulcom naar Houtem, de erfg. Leo MARIX en de erfg. Jan MOLEN.

B: 6 dagmalen:

=====

- een half bunder land gelegen op de Kluis, reg. de Tomme-
straat, Joris SCHRIX, de erfg. Hendrick BUNTINX;
- een half bunder land daar omtrent gelegen op de Kluis
reg. Peeter VAN AERSCHOT, de erfg. Hendrick BUNTINX, de
Heren van Pitsebergh;
- een half bunder gelegen achter Lummen, reg. de straat
van Outgaarden naar St-Jan-Geest, Gonis VAN ROYE, ende
straat uit Outgaarden naar Geldenaken.

C: 6 dagmalen:

=====

- een bunder land gelegen in de Blij, reg. de erfg. Tossijn
NIJS, Jan RALIS, de weg uit Altenaken naar Hoegaarden;
- een half bunder land gelegen achter Lummen, reg. de straat
uit Outgaarden naar Sint Jans straete, Gonis VAN ROYE,
en de straat uit Outgaarden naar Geldenaken.

D: 7 dagmalen:

=====

- 3 dagmaal land in de Blij, reg. Gonis VAN ROY, Willem
NIJS, Klooster van Boneffe, Klooster van Park;
- een dagmaal land in het "cloester en boven Aelst"
reg. het Kloosterbos, 's Heerenstraet uit Hoegaarden
naar Mylen, Jan VAN MOL, Jan SCHOENSETTERS.
- een dagmaal land gelegen in de "Eycxken", reg. het klooster
van Overlaar.
- een half dagmaal land gelegen in de "Mulcumdelle", reg.
Peter SWELLEN, de erfg. Andries DE KINDEREN en de Vloet-
gracht;
- 1,5 dagmaal bos onder Geest.

Huis, hof en blok met alle toebehoren, gelegen te "Mulcum"
reg. 's Heerenvloedt en 's Heerenstraet in twee zijden.

Op rug: 29-9-1728: declaratie van J. DE MOLIN, matricu-
larius betreffende een half bunder in de Blij,
afgestaan aan deken VANDEN PUTTE.

=====

T.6 TESTAMENT van PAUWIL CAUTERS en JOHANNA CANTHERS
(?) - 2 - 8 - 1628

=====

Aan de langstlevende volmacht om over alles te beschikken.
Zij maken mekaar voor 300 gulden goederen, tot betaling
van schulden en lasten die zij zouden mogen hebben.

Getuigen: Heer en Meester Peeter VAN GOIDTSNOVEN, kanunnik
van Hoegaarden en Jan SWELLEN.

Gemaakt te hunnen huize te Nerhem.

Op keerzijde van het vorige, nauwelijks leesbaar.

=====

T.6 Bis: TESTAMENT van FRANCIS WILLEMS en ELISABETH
HOENENBECKX (2.1.1638)

=====

"..... de langstlevende verobligeert haere
ongehauwde kinderen te weten CATLIJN, JENNEKEN, BERBEL,
haere dochters en de Jan haeren soene te geven op haeren
dach van eere honderd gulden daerenboven aen
CATLYN een koye met calff JENNEKEN ende BERBEL een
koye ende JAN peert"

=====

T.7 TESTAMENT van MATTHEUS VAN HERBERGHEN en IDA CIMPS
(CUMPS) 15.7.1629

=====

(hier en daar geschonden)

De langslevende mag zijn vrije wil doen met volgende per-
celen land:

- dagmalen liggend boven Cauterberch
- een dagmaal gelegen in het Meyveld, reg. de erf. G.
BRANDTS en het voetpad naar Sluizen;
- 3 dagmaal gelegen achter Houtem, reg. de Vloetgracht,
's Heerenstraet lopende van die seyde naer doppel;
- een half bunder te Overlaar onder het Wijngaardblok
van het klooster van Overlaar;
- een derde land gelegen op de Reugelstraat, reg. de tafel
van Tienen.

- een dagmaal gelegen omtrent het Eycxken, reg. het Klooster van Overlaar, in drie zijden;
- Huis en hof te Hoegaarden op de Beek, reg. 's Heerenstraet in twee zijden en MATTHIJS NOYE.

Erfgenaam van dit alles is hun zoon HENRICK.

Getuigen: Meester Gielis VAN ELST en Meester Jan NICHOLAI.
Gemaakt in het pachthof van het klooster van Overlaar, waar zij inwonen.

In Postscriptum: 1655 Verklaring van Mattheus VAN HERBERGHEN betreffende het testament van 15.7.1629 met Ida CIMPS gemaakt.
Verder is er sprake van de kinderen van Henrich VAN HERBERGHEN, gehuwd met Mayksen VAN MOL, sal hebben een derdel lants gelegen in de Reugelstraete reg. de Tafel van Thienen en de kinderen van Henrich's eerste (vrouw?) Agnes LAMENS (gescheurd) Zie ook T. 10

=====

T. 8 TESTAMENT van den EERW. HEER Gregorius LAMENS, priester ende Canoninck der Collegiale kercke van St. Gorgonius in die vryheyt Hougaerden (28.7.1631)

=====

Hij wil "syne sepulture in die Capelle van St. Odulphus binnen Bost"
Schenkt 12 gulden aan de kerk van Hoegaarden, direkt na zijn dood.

Aen Jan LAMENS, synen broeder ende Marie syne suster, ofte haere kinderen in gevalle sy Marie afflyvich waere, dewelck hem onbekent is ter cause sy ettelijcken tijt is geweest uyt deesen quartiere, ieder 25 stuyvers erffelyck bepand op het geheel van zijn goederen.
De resterende goederen te Hoegaarden en zijn aandeel van zijn moeder Barbara TAVERNIERS, gaan allen naar zijn broeder Gheerdt LAMENS.
..... inbegrepen syn kindtsgedeelte off syne moeder Barbara TAVERNIERS (die nog leefde)

Gedaan te zijnen huize te Bost.

(Zie ook T.9 Bis.

Wordt vervolgd